

## Vihdin kunnan lausunto Espoo-Salo -oikoradan yleissuunnitelmasta

Kunnanhallitus 20.03.2023 § 62  
478/00.01.06/2022

Väylävirasto on laatinut ratelain (110/2007) mukaisen yleissuunnitelman: Espoo–Salon oikoradan yleissuunnitelma – Espoo, Kirkkonummi, Vihti, Lohja ja Salo. Väylävirasto on pyytänyt 7.11.2022 Vihdin kunnalta lausuntoa Espoo-Salo-oikoradan yleissuunnitelmasta. Väyläviraston lausuntopyyntöä on täydennetty 9.1.2023 ja samassa yhteydessä lausunnot on annettu uusi määräaika, joka on 31.3.2023. Yleissuunnitelma ja siihen liittyvät asiakirjat löytyvät osoitteesta (sisältää kolme erillistä raporttia sekä Espoo-Salo -oikoradan hyväksymis ehdotuksen): <https://vayla.fi/kaikki-hankkeet/espoo-salo-oikorata>

Espoo-Salo oikorata on osa Helsinki-Turku nopean junayhteyden hanketta. Tavoitteena on lyhentää Helsingin ja Turun välistä junamatka-aikaa ja laajentaa työssäkäynti- ja työmarkkina-alueita sekä kasvattaa alueiden vetovoimaa ja kilpailukykyä. Espoo-Salo oikorata on noin 95 km pitkä kaksiraiteinen uusi rata, joka alkaa Espoon aseman länsipuolelta ja yhdistyy nykyiseen rataan Salon nykyisen aseman itäpuolella. Oikoradalle on suunniteltu 4 uutta asemaa Histaan, Veikkolaan, Vihti-Nummelaan sekä Lohjan Lempolaan. Uusi rata ja asemat mahdollistavat uuden lähijunaliikenteen Helsingin ja Lohja Lempolan välille. Oikorata lyhentää Helsinki-Turku välin junamatkan aikaa noin puolella tunnilla, ollen nopeimmillaan tunnin ja 15 minuuttia.

Väylävirasto on pyytänyt Vihdin kuntaa antamaan lausuntonsa nähtävillä olevasta suunnitelmasta ja tarkistamaan, että ajantasaiset kaavat ja kaavamääräykset sisältyvät nähtäville asetettavaan suunnitelma-aineistoon ja että hyväksymis ehdotuksessa luetellut kaavat ja niiden tiedot ovat oikeat. Tarvittaessa kuntaa pyydetään täydentämään kaavojen tiedot lausunnossaan sekä toimittamaan sähköisesti ne yleissuunnitelman käsittämälle alueelle vahvistetut tai hyväksytyt oikeusvaikutteiset kaavat, jotka eivät ole nähtävillä olevassa suunnitelma-aineistossa. Kaavat kaavamääräyksineen tulee toimittaa jokaisesta kaavasta erikseen, pelkkä kaavayhdistelmä ei ole riittävä ja antamaan vastineensa suunnitelmasta tehtyihin muistutuksiin.

Kuntaa pyydetään toimittamaan lausunto ja sen liitteet Väylävirastoon 31.3.2023 mennessä osoitteella kirjaamo@vayla.fi (Väylävirasto/kirjaamo PL 33, 00521 Helsinki). Kaikki aineisto pyydetään toimittamaan ensisijaisesti sähköisesti ja mahdollisuuksien mukaan PDF-A - formaatissa. Lausuntoon on liitettävä asian asianumero LIVI/7151/04.01.00/2017.

Väylävirasto on pyytänyt, että kunta lausunnossaan ilmoittaa:

- Toteuttaako laadittu suunnitelma alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutumista kunnan alueella.
- Kunnan lausunnonannon ajankohtaa vastaava kaavatilanne vahvistettujen ja hyväksyttyjen oikeusvaikutteisten yleiskaavojen osalta

- Ovatko asema- ja ranta-asemakaavat yhdenmukaisia yleissuunnitelman kanssa. Mikäli asema- ja ranta-asemakaavat eivät ole yhdenmukaisia, puoltaako kunta yleissuunnitelman hyväksymistä vastoin voimassa olevaa asema- ja ranta-asemakaavaa.
- Vastaako yleissuunnitelmassa esitetyt tie-, katu- ja kevyenliikenteen järjestelyt yleiskaavoissa esitetyjä yhteyksien periaatteita.
- Onko kunnalla huomauttamista yleissuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, tunneleihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin.
- Onko kunnalla huomauttamista yleissuunnitelmaan sisältyviin liikennepaikkojen (asemien) suunnitelmiin.
- Onko kunnalla nähtävillä olevasta yleissuunnitelmasta muuta lausuttavaa.

Valmistelija

Laura Kilpeläinen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.044 4675444  
 Laura Pihlajakangas etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.044 4675219  
 Teija Liuska-Eloranta etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.050 3024695  
 Emma Kiukas etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.040 6124193  
 Roosa Saarela etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.044 0421171

Esittelijä

Hallintojohtaja Noora Nordberg Niina Hiltunen

Ehdotus

Kunnanhallitus antaa seuraavan lausunnon lausuntopyyntöön  
 LIVI/7151/04.01.00/2017 Espoo-Salo -oikoradan yleissuunnitelmasta:

**Toteuttaako laadittu suunnitelma alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutumista kunnan alueella.**

Länsi-Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (Uudenmaan liiton julkaisuja E 240, 2021) joukkoliikennejärjestelmän ja matkaketjujen kehittäminen on yksi kehittämisteemoista. Junayhteyksien kehittämisessä pidemmällä aikavälillä myös ESA-rata muodostaa joukkoliikenteen pääyhteyden Länsi-Uudeltamaalta pääkaupunkiseudulle. Turun junien siirtyminen ESA-radalle ja toisaalta Hanko-Hyvinkää –radan sähköistys luovat mahdollisuuksia lähijunaliikenteen kehittämiseksi. Laadittu suunnitelma toteuttaa siten Länsi-Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman toteutumista.

Espoo-Salo oikorata yleissuunnitelmassa on esitetty Vihti-Nummellan asemapaikan länsipuolelta yhdysraide ESA-radalta Hanko-Hyvinkää radalle. Vihdin kunta korostaa yhdysraiteen olevan erittäin tärkeässä roolissa lähijunaliikenteen kehittämismahdollisuuksien ja raideliikenteen houkuttelevuuden kannalta.

Espoo-Salo oikorata mahdollistaisi MAL 2019-suunnitelman mukaisen maankäytön tehostamisen Vihdin kunnan ensisijaisella maankäytön kehittämisvyöhykkeellä. Espoo-Salo oikorata toisi Länsi-Uudellemaalle uuden kestävän liikkumisen runkoyhteyden, joka palvelisi laajasti myös muuta radanvarren väestöä.

## **Kunnan lausunnonannon ajankohtaa vastaava kaavatilanne vahvistettujen ja hyväksytyjen oikeusvaikutteisten yleiskaavojen osalta**

Espoo-Salo oikorata yleissuunnitelman raportissa sivulla 63 on esitetty kuvatekstin mukaan sinisellä värillä ”Hankkeen aikana hyväksytyt yleiskaavat”. Kartalle merkitty Tervalammen osayleiskaava ei ole hyväksytty vaan vireillä oleva kaava. Vihdin kunta huomauttaa, että Tervalammen kaavarajaus tulee joko poistaa kartalta tai selitettä ja kuvatekstiä tulee muuttaa siten, että niissä on mainittu myös vireillä olevat kaavat. Samassa yleissuunnitelman karttakuvassa ja kartta-atlaksen kaavatilannetta kuvaavassa kartassa 1 (sivulla 7) on esitetty Etelä-Nummelan osayleiskaavasta virheellinen kaavarajaus. Vihdin kunta toimittaa lausunnon yhteydessä ajantasaisen Etelä-Nummelan osayleiskaavan kaavarajauksen ja pyytää korjaamaan karttakuvat yleissuunnitelman aineistoihin nykytilannetta vastaavaksi. Karttakuvien muutostarpeet on esitetty myös lausunnon liitteessä 1 sivuilla 2 ja 3.

Espoo-Salo oikorata yleissuunnitelma -raportin sivulla 65 ja Espoo-Salo -oikorata yleissuunnitelman ympäristövaikutukset -raportin sivulla 22 olevassa taulukossa ”Yleissuunnitelmatyön aikana muutetut ja vireillä olevat yleiskaavat, tilanne 29.9.2022.” Etelä-Nummelan osayleiskaavasta puuttuu tiedot ”Hyväksyminen”-sarakkeesta. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kaavan 24.1.2022. Kaava on saanut lainvoiman 8.3.2023. Vihdin kunta pyytää täydentämään Etelä-Nummelan osayleiskaavan hyväksymistilanteen yleissuunnitelman ja ympäristövaikutukset raporttien taulukoihin.

Espoo-Salo -oikorata yleissuunnitelman ympäristövaikutukset raportissa sivulla 25 on kuvattu Vihdin kunnan yleiskaavojen tilannetta. Vihdin kunta pyytää poistamaan maininnat Nummelan eteläosien osayleiskaava, osa-alue D:stä. Vihdin kunta pyytää korjaamaan myös Etelä-Nummelan osayleiskaavan tilanteen ajantasaiseksi (kts. edellinen kappale).

Espoo-Salo oikoradan hyväksymisehdotuksessa sivulla 25 lukee, että ”Vihdissä ei ole lainvoimaisia vahvistettuja yleiskaavoja”. Vihdin strateginen yleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.9.2020 ja saanut lainvoiman 19.10.2021. Vihdin kunta pyytää päivittämään Vihdin strategista yleiskaava koskevan tiedon lainvoimaisuuden osalta tekstiin ja taulukkoon. Taulukkoon tulee päivittää myös Etelä-Nummelan osayleiskaavan hyväksymistilanne. Etelä-Nummelan osayleiskaavan nimestä tulee poistaa taulukosta sana ”osa-alue”. Taulukon ”kmv”-sarakkeen mukaan Tervalammen ja Etelä-Nummelan osayleiskaavat sijaitsevat samalla osuudella (39-41). Kaava-alueet eivät ole päällekkäisiä, joten tiedot tulee tarkistaa ja korjata.

**Ovatko asema- ja ranta-asemakaavat yhdenmukaisia yleissuunnitelman kanssa. Mikäli asema- ja ranta-asemakaavat eivät ole yhdenmukaisia, puoltaako kunta yleissuunnitelman hyväksymistä vastoin voimassa olevaa asema- ja ranta-asemakaavaa.**

Yleissuunnitelmassa esitetty ratalinjaus sijoittuu kahdelle voimassa olevalle asemakaava-alueelle. Voimassa oleva Pillistöntien asemakaava (LV 13.3.17) on huomioitu asemanseudun yleissuunnitelmassa ja Pillistöntien linjausta tullaan muuttamaan suunnitelmien edetessä. Toisessa voimassa olevassa asemakaava-alueessa Palojärven työpaikka alue (LV 5.3.13) ratalinjaus on osoitettu kulkemaan läpi asemakaava-alueen suojaviheralueen, jonka tuleva käyttö on rautatie (EV)/LR). Voimassa oleva kaava mahdollistaa jo ratalinjauksen, mutta kunta on käynnistänyt alueelle asemakaavamuutoksen, jossa ratalinjauksen myötä tutkitaan alueen katuverkkoa. Voimassa olevat asemakaavat on esitetty lausunnon liitteessä 1 sivuilla 4 ja 5.

Vihdin kunta toteaa voimassa olevien asemakaavojen osalta, ettei sillä ole huomauttamista tämän hetkiseen yleissuunnitelmaan. Suunnitelmien tarkentuessa Vihdin kunta haluaa lausua siitä asemakaavojen osalta. Kunta puoltaa ratahanketta ja huomioi sen tulevissa asemakaavahankkeissa.

### **Vastaako yleissuunnitelmassa esitetyt tie-, katu- ja kevyenliikenteen järjestelyt yleiskaavoissa esitetyt yhteyksien periaatteita.**

Etelä-Nummelan osayleiskaavan kaavakartassa on kuvattu nykyistä tie- ja katuverkkoa sekä osoitettu uusia pää- tai kokoojakatuja sekä kävelyn ja pyöräliikenteen reittitarpeita. Vihdin kunta huomauttaa, että seuraavia Etelä-Nummelan osayleiskaavaan merkittyjä uusia katu- tai jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä ei ole huomioitu yleissuunnitelman suunnitelmakartoilla:

- Asemanseudun uusi läntinen katuyhteys sekä kävelyn ja pyöräliikenteen pääreitti (lausunnon liite 1, sivu 6).
- Linnanniitun ja Vanhan Turuntien (mt 110) välinen uusi kävelyn ja pyöräliikenteen aluereitti (lausunnon liite 1, sivu 7).
- Kuralantien ja valtatie 2 välinen uusi katuyhteys sekä kävelyn ja pyöräliikenteen pääreitti (lausunnon liite 1, sivu 8).

### **Onko kunnalla huomauttamista yleissuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, tunneleihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin.**

Vihdin kunnalla ei ole huomauttamista yleissuunnitelmassa esitettyihin silta- ja tunnelirakenteisiin. Vihdin kunta ei ota kunnossapitovastuuta rakennettavista tunneli- ja siltarakenteista.

Etelä-Nummelan osayleiskaavassa on osoitettu meluntorjuntatarve Vihti-Nummelan asemanseudulle radan pohjois- ja eteläpuolelle sekä Kuralantien liittymän kohdalla radan pohjoispuolelle (lausunnon liite 1, sivut 9 ja 10). Vihdin kunta esittää huomiona, että Kartta-atlaksen vuoden 2050 tilannetta kuvaavissa melukartoissa sivuilla 109 ja 126 ei ole esitetty meluesteitä kyseisiin kohtiin.

Etelä-Nummelan osayleiskaavassa osoitetut viheryhteystarpeet ja liito-oravan kulkuyhteydet on pääosin yhteneväiset Espoo-Salo oikorata yleissuunnitelma -raportin ympäristösuunnitelmakarttojen kanssa

(lausunnon liite 1, sivu 11). Näiden lisäksi Etelä-Nummelan osayleiskaavassa on tunnistettu viheryhteystarve Espoo-Salo-oikoradan linjauksella Mäyräntien ja Linnanmäen kohdilla. Kyseisiä yhteyksiä ei ole esitetty ympäristösuunnitelmakartoilla. Ympäristövaikutukset raportissa on kuitenkin suositeltu ohjaamaan maakunnallisesti merkittävät yhteydet aseman itä- ja länsipuolilta Mäyräojan ja Varhaissuon siltojen kohdalla. Lisäksi raportin mukaan tarvitaan laaja metsäinen aitaamaton ylityspaikka, joka voidaan toteuttaa korkealaatuisena vihersiltana esimerkiksi Linnanmäen kohdalle. Toteuttaminen vihersiltana on toivottavaa liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Vihdin kunta huomauttaa, että raportissa tunnistetut lieventämistoimet tulisi esittää myös suunnitelmakartoilla.

### **Onko kunnalla huomauttamista yleissuunnitelmaan sisältyviin liikennepaikkojen (asemien) suunnitelmiin.**

Vihdin kunta on laatimassa Vihti-Nummelan asemanseudulle kaavarunkoa, jonka on tarkoitus valmistua vuonna 2023. Kaavarunko pohjautuu Etelä-Nummelan osayleiskaavan tavoitteisiin, jossa asemanseudulle tavoitellaan tiivistä ja kestäviin kulkumuotoihin pohjautuvaa aluetta. Kunta on teettänyt kaavarunkotyön yhteydessä ideasuunnitelman suunnittelualueelle vuonna 2022, joka toimii kaavarungon lähtökohtana. Vihti-Nummelan asemanseudun toimintojen sijainnit ovat tarkentuneet ideasuunnitelmassa Espoo-Salo oikoradan yleissuunnitelmaan nähden.

Ideasuunnitelmassa (lausunnon liite 1, sivut 12 ja 13) on osoitettu noin 550 paikkainen liityntäpysäköintilaitos radan pohjoispuolelle Pillistöntien läheisyyteen. Radan eteläpuolelle on varattu noin 250 paikkainen maantasoinen liityntäpysäköintialue. Eteläiselle liityntäpysäköintialueelle on osoitettu korttelivaraus, jolloin pysäköinti voidaan toteuttaa mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa rakenteellisena myös radan eteläpuolella. Saattoliikenne on ratkaistu eteläisen liityntäpysäköintialueen yhteydessä taksi- ja linja-autoliikenteen läheisyydessä. Polkupyörien liityntäpysäköinti on osoitettu radan ylittävän jalankululle ja pyöräilylle varatun sillan yhteyteen mahdollisimman lähelle laitureille kulkua.

Vihdin kunta huomauttaa, että yleissuunnitelman liikennepaikan (aseman) suunnitelma ei vastaa Etelä-Nummelan osayleiskaavan mukaista ratkaisua eikä vireillä olevan kaavarungon suunnitelmia eikä siten ole kunnan tavoitteiden ja suunnitelmien mukainen. Laajat pysäköintikentät eivät ole maankäytön tehokkuuden, kaupunkikuvan ja viihtyvyyden kannalta toivottava ratkaisu asemanseudulle. Vihti-Nummelan asemanseudun osalta on syytä varautua ensisijaisesti rakenteelliseen pysäköintiratkaisuun. Ideasuunnitelmassa on esitetty, että osa liityntäpysäköintipaikoista toteutetaan rakenteellisena heti radan toteutuessa (pohjoispuoli). Vihdin kunta toteaa, että valtion tulee osallistua liityntäpysäköintijärjestelyistä aiheutuviin kustannuksiin.

### **Onko kunnalla nähtävillä olevasta yleissuunnitelmasta muuta lausuttavaa.**

Vihdin kuntastrategiassa 2022-2025 on todettu Turun tunnin junan olevan kunnan tärkein kasvuinvestointi. Tunnin junalla ja lähiliikenteen kehittämällä on vahva rooli kunnan päästövähennystavoitteiden ja saavutettavuuden toteutumiseen. Kuntastrategiassa saavutettavuuden kehittäminen on tärkeässä roolissa liikenteen päästövähennyksissä. Merkittävä osa päästöistä syntyy liikenteestä, jolloin saavutettavuuden kehittäminen on olennaista. Kehitämme julkisia liikenneyhteyksiä ja tuemme ilmastoystävällistä liikkumista.

Työmatka-aineiston (YKR/SYKE ja TK 2020) mukaan noin 5 800 vihtiläistä käy töissä pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunkiseudulle pendelöivistä noin 2 500 eli 43 % työskentelee Helsingissä. Vihtiläisistä noin 800 työskentelee Lohjalla ja 975 lohjalaista Vihdissä. Etelä-Nummolan osayleiskaavan mukaan asemanseudulle voisi sijoittua 7 650–9 440 uutta asukasta. Vihti-Nummolan asema hyödyttää asemanseudun ympäristöön rakentuvan uuden alueen lisäksi myös Nummolan taajamasta sekä laajemminkin Vihdistä ja Karkkilan suunnasta pääkaupunkiseudun suuntaan pendelöiviä sekä Vihdin ja Lohjan välistä työmatkaliikennettä. Vihti-Nummolan asema palvelee myös Nummolan nykyistä maankäyttöä, joka sijaitsee suurelta osin pyöräilyetäisyydellä tulevasta asemasta.

Liikkumistutkimuksen tulosten mukaan radanvarsikuntien pendelöintityömatkoissa henkilöauton kulkutapaosuus on 56 % ja joukkoliikenteen 41 % (vuonna 2012). Mikäli nykyisistä vihtiläisistä pendelöijistä keskimäärin ¾ käy arkivuorokautena työssä Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla ja tavoitetilanteessa noin 40 % heistä olisi valmis siirtymään käyttämään uutta junaliikennettä, tarkoittaisi se yhteensä noin 3 600 liityntämatkaa (saapumiset ja lähdöt yhteenlaskettuna).

Raideliikenteen houkuttelevuutta nummelalaisten kulkutavan valinnassa voidaan nostaa edelleen kehittämällä nykyisiä bussiliikennereittejä palvelemaan myös aseman liityntäliikennettä. Tällä voidaan ohjata myös Vihdin kirkonkylän ja Karkkilan suunnasta tulevia matkustajia raideliikenteeseen. Lisäksi raideliikenteen houkuttelevuutta voidaan edistää joukkoliikenteen kilpailukykyisellä hinnalla.

### **Muistutukset ja vastine-ehdotukset muistutuksiin**

Väyläviraston Vihdin kuntaan toimittamista yleissuunnitelma-aineistosta jätetyistä muistutuksista kolmessa (1-3) on yksilöity sijainti Vihdin kunnan alueella kiinteistötunnuksella tai osoitteella. Nämä muistutukset koskivat rakennuksen lunastamista ja uuden rakennuspaikan osoittamista, ratalinjauksen vaikutusta vireillä olevaan rakennushankkeeseen sekä liito-oravaesiintymästä tiedottamista. Koko hankkeen näkökulmasta esitetyissä, myös Vihdin kuntaa osittain koskeissa muistutuksissa (4-10) korostettiin pääasiassa hankkeen negatiivisia ympäristövaikutuksia esim. melun ja maiseman suhteen, arvioitiin käyttäjämäärien ajantasaisuutta ja hankkeen kannattavuutta sekä kommentoitiin ratalinjauksen sijaintia.

Vihdin kunta esittää, että yleissuunnitelma-aineistosta saadut muistutukset merkitään kunnan osalta tiedoksi liitteen 2 mukaisin huomioon.

|           |                                                                                                                                          |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Käsittely | Erkki Eerola ilmoitti olevansa esteellinen (yhteisöjäävi) käsittelemään asiaa ja poistui kokouksesta tämän asiakohdan käsittelyn ajaksi. |
| Päätös    | Kunnanhallitus hyväksyi hallintojohtajan ehdotuksen yksimielisesti.                                                                      |
| Tiedoksi  | Väylävirasto                                                                                                                             |